

EXPUNERE DE MOTIVE
la proiectul de „*Lege privind comunitatea
de informații pentru securitatea națională a României*”

Reforma reală, de profunzime a sistemului informativ pentru securitatea națională, care să asigure o largă perspectivă de abordare a evoluțiilor mediului informațional de securitate, în condițiile accentuării interdependențelor economice și politico-sociale și a globalizării proceselor și activităților vitale pentru existența omenirii, este sever condiționată de actualitatea și relevanța legislației privind domeniul securității și activitatea serviciilor de informații pentru securitate.

Temporizarea adoptării legilor necesare reglementării sistemului informativ național secret pentru securitate, apărare, siguranță și ordine publică a generat, cel puțin în ultimul deceniu de încercări zadarnice de modernizare a legislației domeniului, serioase dificultăți adecvării concepției, modernizării structurilor și consolidării instituționale a serviciilor de informații și structurilor informative departamentale, astfel încât acestora să li se confere autoritatea legală necesară pentru a desfășura o activitate performantă, în deplină consonanță cu dinamica noilor provocări la adresa securității.

Reformarea legislativă a sistemului informativ este o cerință de continuitate logică și coerentă a adoptării prin Hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Țării din 23 iunie 2004, a „*Doctrinei naționale a informațiilor pentru securitate*”, un document fundamental care furnizează elementele cadrului conceptual al activității sistemului securității naționale și vizează integrarea și coerența politicilor și strategiilor de securitate ale structurilor naționale de informații, inclusiv complementaritatea acestora cu esența, principiile și conceptele fundamentale ale doctrinei Organizației Tratatului Atlanticului de Nord.

„*Doctrina Națională a Informațiilor pentru Securitate*” se adresează și factorilor implicați în apărarea securității din sfera legislativului, oferindu-le suportul teoretic doctrinar, principiile și terminologia domeniului securității și al activității serviciilor de informații, înțelegerea scopurilor și obiectivelor acestora, precum și a aspectelor metodologice implicate de constituționalitatea și legalitatea operațiunilor secrete de informații.

Pe cale de consecință, dacă „*Doctrina Națională a Informațiilor pentru Securitate*” va fi operaționalizată și în planul legislației speciale a domeniului activității serviciilor de informații, apreciem că România își va spori partea de contribuție la patrimoniul strategic al Alianței și al securității europene.

Luând în considerație repetatele recomandări ale comisiilor parlamentare cu atribuții de control asupra domeniului securității, a fost realizată o evaluare asupra legislației în materie, rezultând că baza legislativă a serviciilor este nesatisfăcătoare în raport cu statutul României de membră a Organizației Tratatului Atlanticului de Nord și de candidată la integrarea în Uniunea Europeană.

Cadrul legal în vigoare constituie, de mai multă vreme, o piedică în calea unei activități de informații cu un fundament juridic sănătos și modern, care să garanteze serviciilor capacitatea furnizării informației obiective, corecte și eliberate de orice alte considerații străine apărării valorilor și promovării intereselor de securitate ale națiunii, o înaltă profesionalizare, neutralitate și independență față de ingerințe politice ori presiuni de altă natură, competență și stabilitatea personalului.

Prin intrarea în vigoare, la 11 iunie 2005 a noului Cod penal, noua politică penală a statului român schimbă esențial coordonatele planificării informațiilor necesare prevenirii faptelor periculoase pentru securitatea națională, fiind deschise, astfel, noi perspective de abordare a amenințărilor la adresa securității naționale.

Caracterul imperativ al urgentei adoptării a legislației domeniului la care ne referim este determinat, nu în ultimul rând, de schimbarea fundamentală a înșăși conceptului de „*securitate*”, în general și a celui de „*securitate națională*” în special.

Dimensiunile militare ale securității, s-au diminuat și schimbat, concomitent cu asimilarea pluralității originii și naturii noilor riscuri și amenințări, ceea ce determină și o nouă concepție de legiferare a securității, deoarece, în prezent și cu atât mai mult în viitor, securitatea se identifică cu protecția a tot ceea ce afectează înseși condițiile existențiale ale persoanei, bazele societății, și ale statului, dar și ale organizațiilor internaționale la care România a aderat ori urmează a se integra.

Din perspectivele succint și departe de a fi exhaustiv menționate, a fost elaborat proiectul de „*Lege privind comunitatea de informații pentru securitatea națională a României*”.

Inițiativa legislativă se bazează pe o amplă investigare a studiilor, lucrărilor și tratatelor de specialitate în materie, a ansamblului legislației naționale și a legislațiilor externe în materie.

Menționăm, în mod special concordanța prevederilor proiectului cu conceptul strategic al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord, Strategia de Securitate a Uniunii Europene, precum și cu proiecția instituțiilor de securitate ale acesteia.

Proiectul de lege statuează conceptul de securitate general integrator, care se înfăptuiește de întreaga societate, a cărei arhitectură instituțională constituie și osatura sistemului național de securitate, în cadrul căruia este organizat sistemul specializat securității naționale alcătuit din autoritățile publice și serviciile de informații cu atribuții exclusive în acest domeniu.

Într-o asemenea abordare „*comunitatea de informații*”, se impune nu ca o nouă structură, ci un factor integrator atât în planul conceptual al stabilirii și orientării direcțiilor de activitate ale serviciilor, cât și în planul practic-aplicativ al evaluării și valorificării informațiilor în decizii utile prevenirii drepturilor și libertăților cetățenilor, a fundamentelor societății și ale atributelor existențiale ale statului.

Autorii inițiativei legislative au evaluat impactul globalizării asupra condiției statelor naționale, rezultând că deși amenințate și aflate într-un proces de erodare a suveranității nu vor putea abdica de la funcțiile lor tradiționale, pe de o parte fiindcă nu au o alternativă, iar, pe de altă parte, concomitent cu procesele globalizante, are loc o expansiune continuă a noilor state, ca expresie a dezghețării crizelor de identitate națională.

Drept consecință, în cadrul conceptului integrator de securitate națională, ale cărui coordonate sunt evident determinate de dominantele mediului internațional și, în consecință, capătă și dimensiuni preponderent externe, va continua să coexiste și

conceptul de „siguranță națională” ca expresie a capacităților statului de a conferi garanții privind apărarea eficientă a democrației, statului de drept, ordinii constituționale și valorilor supreme garantate de Constituție, prin activitățile de informații, contrainformații și securitate, desfășurate de sistemul securității naționale, precum și prin deciziile și acțiunile statelor de realizare a siguranței cetățeanului și a națiunii. Sau astfel exprimat, siguranța națională este expresia nivelului de garanții pe care statul îl poate conferi națiunii în ceea ce privește îndeplinirea și protejarea valorilor, obiectivelor și intereselor de securitate, în condițiile dinamice ale mediului intern și internațional, prin prevenirea surprizelor strategice, economice, politice, tehnico-științifice, ecologice sau de altă natură.

Proiectul legii definește comunitatea serviciilor de informații și propune crearea a două organisme integratoare a proceselor inițiale și finale ale ciclului activității informative. În acest sens se instituie, pe lângă Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Comitetul de Coordonare al Comunității de informații pentru securitatea națională, iar ca organism de lucru, se propune constituirea Oficiului Național de Planificare și Evaluare a Informațiilor, cu rolul de a asigura coerența orientării efortului informativ național, pe obiective strategice, precum și valorificarea integrată a rezultatelor culegerii de informații, subordonat fundamentării deciziilor strategice de securitate.

De asemenea, avându-se în vedere faptul că executivul este cel mai mare consumator de produse informaționale din partea serviciilor și structurilor informative, se are în vedere coordonarea Comitetului de coordonare a comunității de informații de vicepreședintele Consiliului Suprem de Apărare a Țării care este Primul ministru, a cărui principală menire va fi gestionarea eficientă a relațiilor cu sistemul informativ, în directă legătură cu necesitățile de informații necesare examinării atribuțiilor Guvernului, în general, și în domeniul securității, apărării, siguranței naționale și ordinii publice, în special.

Modelul integrator propus pentru comunitatea serviciilor de informații creează structurile necesare unei conlucrări planificate și eficiente în formule organizatorice relativ similare, un asemenea model fiind întâlnit în toate statele anglofone.

În concluzie, autorii inițiativei legislative apreciază că aceasta se constituie într-un proiect complet și modern, a cărui adaptare, în regim de urgență, nu poate fi decât de natură să onoreze obligațiile legislativului în ceea ce privește reforma judiciară a domeniului securității naționale și activității serviciilor de informații pentru securitate.

INIȚIATORI :

Senator P.S.D. MAIOR GEORGE CRISTIAN

Deputat P.S.D. STAN ION

Deputat P.S.D. OPREA GABRIEL

Deputat P.S.D. BEJENARIU EUGEN